

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2020. gada 28. janvāris – 3. februāris

Nr. 4 (1614)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Draudzīgam aicinājumam – 85!

VALIJA BERKINA

Kārlis Ulmanis 1935. gadā aicināja viņu nesveikt vārda dienu 28. janvārī, bet atcerēties savu pirmo skolu. Tāds bija viņa iedibinātā *Draudzīgā aicinājuma diena* sākums. Ar vēlmi atjaunot pilsētās dzīvojošo un strādājošo cilvēku bieži vien zaudēto saikni ar dzimto pagastu, veicināt garīgās intereses, izglītību un sakoptas kultūrvides veidošanu arī visattālākajos Latvijas nostūros. *Aicinājumam* bija milzīga atsaucība, kas, pateicoties tautiešiem visā pasaulē, nav zudusi līdz šodienai.

Kārlis Ulmanis savai pirmajai – Bērzmuižas, tagad Bērzes pagasta skoliņai uzdāvināja grāmatas – Aleksandra Grīna "Dvēseļu putenis", Annas Brigaderes "Dievs, daba, darbs", Jāņa Jaunsudrabiņa "Baltā grāmata" un vēl citu latviešu autoru literāros darbus, kā arī grāmatas par vēsturi un ģeogrāfiju. Ar laikraksta *Jaunākās Ziņas* starpniecību viņš aicināja arī citus augstos amatos esošos valstsvīrus, ierēdņus, fabriku īpašniekus pievienoties: "Kaut arī tālu projām dzīvodami, atjaunosim zaudēto saiti ar dzimtajām vietām laukos, savu veco skolu. Sniegsim viņiem daļu no tā gaišuma, kas mums tomēr vieglāk sasniedzams. Dāvināsim grāmatas, gleznas, mākslas darbus, palīdzēsim tikt pie laba mūzikas instrumenta. Īesim viņiem talkā!"

Atsaucība bija milzīga! Tā līdz 1939. gadam *Draudzīgā aicinājuma* dienas ietvaros Latvijas skolām saziņoja ap miljonu latu naudā, 1,5 miljonus grāmatu, 1 600 gleznu, 90 skulptūras, 118 radioaparātus, 28 mikroskopus, astoņas klavieres un vēl ievērojamu skaitu

citu vērtīgu lietu. Tas bija līdz tam kādai citai tautai pasaulē nepieredzēts gadījums, bet tad nāca 1940. gads, un *Draudzīgais aicinājums* uz daudziem gadu desmitiem tika aizmirsts.

1994. gadā *Draudzīgā aicinājuma dienu* 28. janvārī atjaunoja neatkarību atguvušās Latvijas Valsts pirmais prezidents Guntis Ulmanis. "*Draudzīgais aicinājums* ir mudinājums sēt visauglīgākajā augsnē – jaunu cilvēku dvēselēs. Tā ir jūtu audzināšana. Pateicības jūtas bieži vien ir spēcīgs stimuls cilvēka darbībai. Savstarpējās pateicības jūtas jo vairāk," tā dzejniece Māra Zālīte teica *Draudzīgā aicinājuma* atjaunošanas dienā – 1994. gada 27. janvārī.

Cēsu ģimnazija direktora Jāņa Endeles vadībā atguva savas skolas nosaukumā *Draudzīgā aicinājuma* vārdu un nodibināja arī *Draudzīgā aicinājuma* fondu, lai ar medaļām un diplomiem apbalvotu izcilas personības piecās nominācijās: absolventus, kuŗi skolas laikā guvuši starptautiska mēroga panākumus, skolotājus, kuŗi veicinājuši savu skolēnu starptautiskus sasniegumus, sabiedriskos darbiniekus, kas devuši ieguldījumu latviskuma saglabāšanā, un mecenātus, kas veicinājuši izglītības līmeņa paaugstināšanu un atbalstījuši *Draudzīgā aicinājuma* fondu. Par ieguldījumu latviskās dzīvesziņas kopšanā apbalvota Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, kuŗa arī 2004. gada 18. maijā Jēkabpils novada Daugavas nedēļas ietvaros apmeklēja Dignājas pamatskolu tās 140 gadu jubilejā un novadīja Daugavas stundu.

Godināts ticis arī dzejnieks Andrejs Eglītis, kas *Draudzīgā ai-*

cinājuma ideju kuplinājis ne vien ar savu patriotisko stāju, bet arī ar lieliem grāmatu dāvinājumiem savai dzimtajai Ļaudonai un ar Latviešu Nacionālā fonda Zviedrijā starpniecību – daudzām Latvijas skolām. 2012. gada 1. septembrī Ļaudonas vidusskolai piešķirts novadnieka, dzejnieka Andreja Eglīša vārds.

Ar *Draudzīgā aicinājuma* medaļu apbalvotais dzejnieks Imants Ziedonis teicis: "Man ir liels gods saņemt šo balvu tieši *Draudzīgā aicinājuma* kontekstā. To iedibināja stiprs vīrs, kāds bija Kārlis Ulmanis. Viņš Latvijai ir tik daudz devis, ka to šodien grūti pat novērtēt. Bet retais zina, ka viņš arī devis latviešu valodai jaunvārdus. Tie ir četri vārdi, un es tos saukšu tādā secībā, kādā pats Kārlis Ulmanis strādāja. Tie ir *sūtība, degsme, izdarība un vienība*. Tautas vienībā un deģsmē ir liels spēks!"

2002. gadā *Draudzīgā aicinājuma* dienu visām Latvijas skolām un latviešu skolām ārzemēs tika dāvināta Brīvības pieminekļa atjaunošanas fonda izdotā grāmata "Brīvības pieminekļi. Tautas celts un aprūpēts", kopā uzdāvinātas 1147 grāmatas.

Ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības starpniecību muzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" uzdāvināja visām Latvijas publiskajām bibliotēkām atmiņu stāstu grāmatu "Dziesma. Svētiki. Dzīve" – mut-

vārdu liecības par dziesmu svētku tradīciju ārpus Latvijas, atklājot unikālus un aizraujošus stāstus par piedzīvoto dziesmu svētkos, dziesmu dienās un kultūras dienās Vācijā, Zviedrijā, Lielbritānijā, ASV, Kanadā un Austrālijā.

Sabiedriskā darbiniece, Latviešu kopības Vācijā pārstāve Aija Ebdeņe, kuŗa darbojās arī 1973. gadā dibinātajā Minsteres Latviešu ģimnazijas (MLĢ) bijušo skolēnu un draugu biedrībā (priekšsēdis Pēteris Purmalis) daudzus gadus sniegusi atbalstu Vestienas pamatskolai Madonas novadā. Lai turpinātu savu vecāku nesavtīgas labdarības tradīciju, septiņi ārstu Mirdzas (dzimusi Jurjāns, 1911-2006) un Voldemāra Gulēna (1910-1980) bērni nodibinājuši stipendiju kādam studentam vai studentei no Vestienas, Zesas vai Rūjienas – šīm vietām dzimtas vēsturē bijusi īpaša loma. Vestienas pamatskolas lieli atbalstītāji ir arī Milvoku Svētās Trīsvienības draudzes organizācija "Talcinieki Latvijai" Amerikā.

Jēkabpils Valsts ģimnazijā K. Ulmaņa iedibināto *Draudzīgā aicinājuma* dienas tradīciju atjaunoja vieni no pirmajiem Latvijā – 1992. gadā. Kā teica bibliotekāre Anita Grīgaloviča, grāmatas atsūtījuši tautieši – pedagogs Viesturs Rolands Zembergs no Austrālijas, Ernests Balodis no Zviedrijas, Vitālijs Labinskis no Vācijas un daudzi citi.

"Praktiski padomi dzimtenes mīlēšanā."

3. lpp.

Pie tautiešiem Zviedrijā

4. un 6. lpp.

Pa vidu – Latvijas pavalstnieces liktenis

5. lpp.

Latvieši iekaro Amerikas tirgu

7. lpp.

Viltoto ziņu anatomija

9. lpp.

Kas sadusmojis mūsu mūzikas apskatnieku?

10. lpp.

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

Konta nr.: LV80UNLA0050016243516

ar piezīmi "BL abon" un norādot vārdu, uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Abonementa maksa:

• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)

• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)

• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv, tālr.: +371 67326761 vai +371 29439423

Latvijas mūziķu starptautiskie panākumi

Latvijas Radio koris ar izdevniecībā ONDINE izdoto P. Čaikovska sakrālās mūzikas albumu, kurā ieskaņota "Svētā Jāņa Zeltamutes liturģija" un "Deviņi garīgi dziedājumi", uzvarējis Starptautiskās klasiskās mūzikas balvas 2020 (ICMA) koŗa mūzikas ierakstu kategorijā.

Jau pērnā gada decembrī ICMA (International Classical Music Awards) izziņoja finālistu sarakstu, un tajā bija iekļūvis arī Latvijas Radio koris ar P. Čaikovska sakrālās mūzikas ieskaņojumiem. Ierakstu veicis koris tā mākslinieciskā vadītāja Sigvarda Kļavas vadībā. Ieskaņojumu izdevusi kompānija ONDINE, un tas nāca klajā 2019. gada jūnijā.

Kopumā 2020. gadā ICMA žūrija nominējusi 130 ierakstu kompāniju izdotus 390 audi un video darbus.

Latvijas operdziedātāja **Marina Rebeka** šai konkursā ieguvusi Gada mākslinieces balvu. Par viņu konkursa žūrijas pārstāvji izteikušies: "Marina Rebeka, iespējams, vairāk nekā jebkuŗa cita iemieso "absolūtā soprāna" ideju.

Marina Rebeka

(..) Viņa vienmēr izceļas ar apbrīnojami perfektu dziedājumu, nevainojamu dikciju dažādās valodās un aizkustinošu nodošanos dažādo lomu tēlojumam."

Latvijas Radio koris

Zvaigžņu lietus atkal līs Latvijā

25. Starptautiskais Baltijas baleta festivāls pulcēs pasaules zvaigznes Rīgas dzelzceļa stacijā, Baltajā namā, Latgales un Ventspils koncertzālēs

25. STARPTAUTISKAIS
BALTIJAS
baleta
festivāls

Nu jau 25. Starptautiskais Baltijas baleta festivāls, kas norisināsies no 6. marta līdz 26. aprīlim Latvijā, piedāvā patiesi intriģējošu programmu. Mākslinieki no Baltijas valstīm, trupas un vadošie solisti no Vācijas, Amerikas, Francijas, Somijas un Kubas ļaus izbaudīt gan baleta klasikas burvību, gan pārsteidzošus modernā baleta šovus. Starptautiskā Baltijas baleta festivāla jubilejas gadā notiks arī dejas meistarklases, foto un mākslas izstādes, dokumentālais kino.

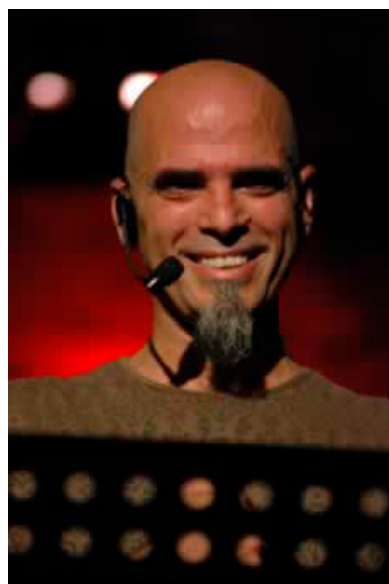
Festivāls tiks atklāts 6. martā ar vienu no neparastākajiem koncertiem, kas notiek Rīgas Centrālajā dzelzceļa stacijā. Sarīkojuma vieta ir izraudzīta ar nodomu, – lai uzrunātu pēc iespējas plašāku publiku, liekot uz mirkli aizmirst ikdienas steigu un ļauties dejas brīnumam.

Vienreizēja iespēja redzēt, kā baleta izrādē iespējams savienot hip-hop deju un baroka mūziku ir franču dejas sensācija *Théâtre de Suresnes Jean Vilar*. Izrāde "Finding now" būs skatāma 5. aprīli Rīgā un 7. aprīli Preiļos. 2018. gadā šovs ieguvis franču kultūras žurnālistu *Grand Prize* katēgorijā "Deja".

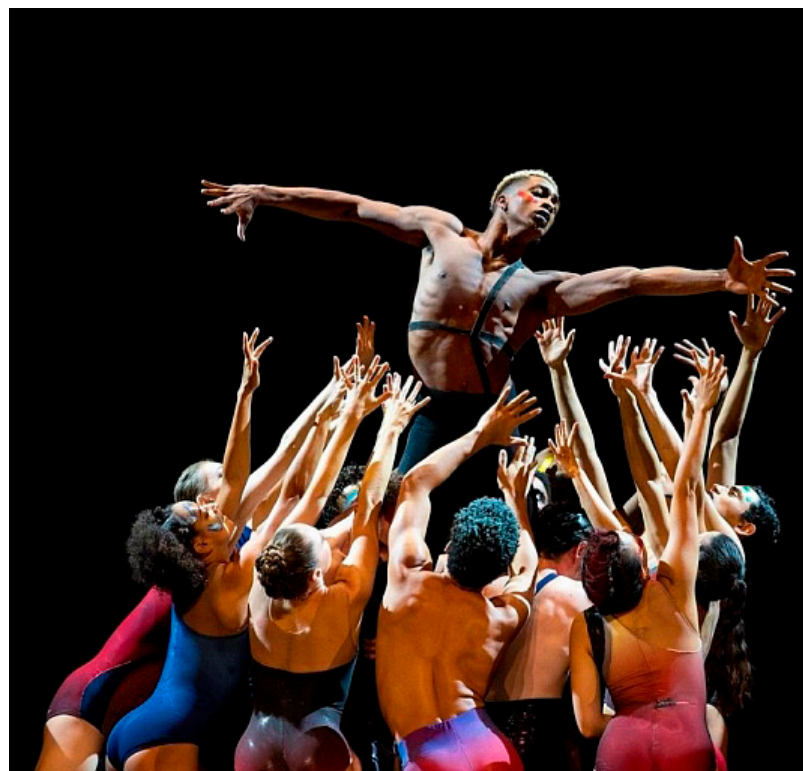
Par īstiem baleta svētkiem un festivāla kulmināciju jau ierasti kļūst Galā koncerts – šogad 16. martā Latvijas Nacionālajā operā un

Théâtre de Suresnes Jean Vilar. Izrāde "Finding now"

Giljermo Luisa Horta Betankorta

Laikmetīgā baleta trupa Complexions no ASV

Festivāla direktore Lita Beiris grāmatas "Zvaigžņu lietus" prezentācijā

baletā (LNOB). Starptautiskā Baltijas baleta festivāla direktore Lita Beiris ir gandarīta: "Galā koncerts arī šajā reizē saglabā tradīciju, ietverot programmā gan klasiskās baleta skolas, gan modernā baleta novitātes. Aicinātie mākslinieki ir nacionālo baletu un deju kompaniju vadošie solisti, kā arī Rīgas Choreografijas skolas audzēkņi."

Baleta gardēžus gaida pārsteigums – viena no neparastākajām ASV laikmetīgā baleta trupām *Complexions*, kas lauŗ visus dejā pieņemtos standartus. Grandiozs šovs "Star dust" – 21. aprīli Ventpīlī, 23. aprīli Rīgā un 26. aprīli Rēzeknē. Izrāde/šovs "Star dust" ir cieņas apliecinājums leģendārajam britu rokmuŗiķim Deividam Bovijam (*David Bowie*). To vei-

dojis ASV choreografijas zvaigzne Dvajs Rodens (*Dwight Rhoden*).

Šā gada festivāla jaunums ir ievērojamā kubiešu-austriešu choreografa, dejojātāja, mūziķa, režisora, mākslinieka un pedagoga Giljermo Luisa Horta Betankorta (*Guillermo Luis Horta Betankorta*) viesošanās Rīgas Choreografijas vidusskolā, kur viņš skolas audzēkņiem vadīs meistarklases, un to noslēgumā taps jauna multimedialā performance – "Betancourt solo" – uzvedums, kurā satiksies dažādas Latvijas baleta paaudzes, dažādas deju skolas un valstu kultūras.

Vairāk par festivāla programmu var uzzināt, sekojot līdzī jaunumiem 25. Starptautiskā Baltijas baleta festivāla mājaslapā www.ballet-festival.lv.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Piektajā starptautiskajā holokausta forumā, kas ar vairāk nekā 40 valstu lideru piedalīšanos notika Jeruzālemē, visi ar interesi – daļēji ar bažām – gaidīja, ko savā uzrunā teiks Krievijas Federācijas prezidents Vladimirs Putins, kurš savā vienas dienas vizītē uzvedās kā imperators, kas sagaida ne tikai cieņu, bet zināmu zemošanos.

Putins savā uzrunā nekautrējās pārsteigt vēsturniekus, manipulējot ar skaitļiem: no sešiem miljoniem holokausta nogalinātajiem ebrejiem gandrīz 40 procenti esot bijuši padomju pilsoņi – divarpus miljoni... Taču visos

pētījumos par holokaustu atzīmēts, ka Padomju Savienībā bojāgājušo ebreju skaits bija viens miljons. Kur tad Putins ņēma vēl pusotru miljonu? Tie bija ebreji, kas mita tai Polijas daļā, ko PSRS okupēja 1939. gada septembrī, kā arī 1940. gadā okupētās Baltijas valstīs. Tie bija Polijas, Lietuvas, Latvijas, Igaunijas pilsoņi. Daudziem no tiem pat netika iesniegtas padomju pasēs.

Un pēc Staļina nāves uzstādītajās piemiņas plāksnēs, piemēram, Liepājā, tika rakstīts: fašisma upuri – padomju cilvēki.

Te Putins nu atkal izspēlēja “ebreju karti”: skaties, mēs zaudē-

Putins kā pirmai “iedzēla” Latvijai
VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

jām vairāk savu ebreju līdzpilsoņu nekā citas valstis. Perverss “sasniegums”, vai ne?

Un tagad – uzmanību! Putins teica: “Nacistiem bija palīgi (*posobniki*) visās Eiropas zemēs. Latvijā tika iznīcināti desmitiem tūkstošu, Lietuvā – 200 000, Ukrainā – gandrīz 1,5 miljoni, t. i., 90 procenti no ebreju pirmskaņa skaita.

Lietuvā vairāk, Ukrainā krietni vairāk, bet Putinam vajadzēja sākt ar Latviju.

Tas stīķis ar tiem 90 procentiem ir apzināts: nacistu “palīgi” tā centušies, ka tika slaktēti “pa tiro”.

Istenībā šis skaitlis radās tāpēc, ka Lielvācijas karaspēka uzbrukums bija tik straujš, ka tikai nelielam ebreju skaitam izdevās bēgt. Lietuva tika ieņemta vienā nedēļā, Kauņa pat kara otrajā dienā, Latvijā Kurzeme un Latgale, kur mita vairums ebreju, krita vērmahta rokās 10 dienu laikā. Nekādas plānveida ebreju evakuācijas nebija un nevarēja būt: steigā tika izvests austrumu virzienā tikai t. s. padomju un partijas archīvs. Ja manai ģimenei nebūtu izdevies iespraukties priekšpēdējā vilcienā, kas atstāja Zemitānu staciju 29. jūnija rītausmā, mūs gaidītu droša nāve. Latgalē daudzus ebrē-

jus, kas mēģināja ar divriteņiem un kājām pāriet “veco” PSRS robežu, tur apturēja NKVD patruļas, liekot doties atpakaļ – pretim drošai nāvei.

Latvijas pārstāvniecībām ārvalstīs, kā arī “Latvijas institūtam”, manuprāt, vēl daudz kas darāms, lai kļiedētu aplamus priekšstatus par t. s. starptautisko situāciju Latvijā tajos gados. Un šai aspektā, man šķiet, labi noderētu lieliskā filma “Pilsēta pie upes”, demonstrējot to ar angļu subtitriem. Filmā atspoguļots 1939. – 1944. gadu periods, kuŗa nomelnošanā īpaši cenšas putiniskas Krievijas propaganda. Tai jāturas pretim.

KĀRLIS
STREIPS

Pirms apmēram mēneša Facebook atrakstīja kāda sieviete ar lūgumu pārtulkot no latviešu uz angļu valodu dokumentu, kas bija saistīts ar tiesvedības procesu, kuŗā iekūlusies viņas māsa. Tā es uzrunāju par Kristīni Misāni. Viņa patlaban atrodas stingra režīma cietumā Dānijā. Par kādu grēku? Kristīne nonākusi neapšaužamā situācijā, kas būs pazīstama ne vienai sievietei vien, proti, cittautu vīrs, izrādās, ir ar vardarbīgām nosliecēm. Tieši tā gadījās Kristīnei Dienvidāfrikā. Lai gan no šīs valsts policijas viņa saņēma orderi, kas “draugam” liedza viņai pat tuvotes, viņš to ignorēja, un 2018. gada maijā Kristīne paņēma viņu kopīgo meitiņu, iekāpa lidmašīnā un atlidoja uz Latviju. Viņai arī ir otrs bērns, no citām attiecībām. Minētā gada decembrī Kristīne gribēja lidot uz Mozambiku, kas kaimiņos Dienvidāfrikai un kur viņa ilgus gadus bija dzīvojusi un vadījusi biznesu. Taču Kopenhāgenas lidostā policija viņu aizturēja, jo bijušais draugs bija panācis Dienvidāfrikas sūdzību starptautiskajā Interpola policijas aģentūrā ar apgalvojumu, ka Kristīne ir nolaupijusi bērnu, viltojusi dokumentus un citādi noziegusies pret “nabaga” vīrieti. Kopš tā laika sieviete sēž cietumā, ir nosirmojusi. Varu iedomāties!

Te “samežģījušies” divi atsevišķi jautājumi. Pirmkārt, par šķietamu Latvijas valsts neizdarību vai vismaz par ļoti smagiem rokiem likumdošanā. Jau 2019. gada janvārī Dānija nosūtīja vēstuli Latvijas Ģenerālprokuratūrai ar piedāvājumu Latvijas pilsoni Kristīni Misāni nosūtīt uz Latviju, lai kriminālvajāšanu attiecībā uz Afrikā inkriminētajiem noziegumiem varētu uzsākt te. Tas nebūtu nekas neparasts starptautiskajās attiecībās. Taču Latvijas Ģenerālprokuratūra pateica – nē. Formālais iemesls – lai būtu pamats Latvijas pilsoni

izprasīt no citas valsts, pārkāpumiem būtu jābūt pietiekami smagam, tādām, lai iespējams sods būtu vismaz viens gads cietumā. To, ka Kristīne savu bērnu izveda no Dienvidāfrikas, Latvija uzskata nevis par nolaupišanu, bet gan par saskarsmes tiesību pārkāpšanu. Par to Latvijā paredz sodu līdz trīs mēnešiem cietumā. Līdz ar to prokurors Kaspars Kalniņš nolēma, ka nav iemesla pieprasīt sievietes izdošanu. Pagājušā gada beigās Ģenerālprokuratūra lūdza Dāniju nodrošināt Kristīnes neizdošanu Dienvidāfrikā tāpēc, ka tur notiek cilvēktiesību pārkāpumi. Taču lēmumu par viņas izdošanu vai neizdošanu Latvijai prokuratūra nemainīja. Tas šķiet visai savdabīgi, lai neteiktu vairāk.

Kristīne Misāne un līdz ar to arī viņas meita un dēls ir Latvijas Republikas pavalstnieki. Tikai pēdējo nedēļu laikā mūsu valdība sarosījusies. Valsts prezidents Egils Levits šo jautājumu pārrunāja ar Dienvidāfrikas ārlietu ministri, kad viņi tikās Davosas konferencē Šveicē. Pagājušajā nedēļā Saeima nolēma Ārlietu komisijai un Juridiskajai komisijai nodot likumprojektu ar nosaukumu “Par Latvijas Republikas rīcību gadījumos, kad kāda cita Eiropas Savienības dalībvalsts lemj par Latvijas pilsoņa izdošanu trešajai valstij kriminālvajāšanai”. Likumprojektā būtībā pagērta valsts iestāžu tūlītēja rīcība: “Tiklīdz Ģenerālprokuratūra ir saņēmusi informāciju no citas Eiropas Savienības dalībvalsts par Latvijas pilsoņa aizturēšanu nolūkā izdot viņu trešajai valstij [...], Ģenerālprokuratūra nekavējoties, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā no informācijas saņemšanas brīža, izdod Eiropas apcietinājuma orderi (lēmumu) attiecībā uz šo Latvijas Republikas pilsoni nolūkā nodot viņu Latvijas Republikai kriminālvajāšanai”. Te arī uzskaitīti dažādi principi, kādi

ir domas pamatā: Latvijas Republikas pilsoņa interešu prioritātes princips, Latvijas Republikas iestāžu efektīvas sadarbības princips, Cilvēktiesību ievērošanas princips, kā arī Eiropas Savienības pamatprincipu ievērošanas obligātums. Šo pamatprincipu starpā ir Eiropas Savienības Pamattiesību chartā garantētais princips, ka “nevienu Eiropas Savienības pilsoni nedrīkst izdot kādai citai valstij, ja ir liela iespējama, ka attiecīgo pilsoni tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs”.

Dienvidāfrika noteikti atbilst jēdzienam “citādi necilvēcīgi vai pazemojoši [...] izturēsies vai sodīs”. Aizpērn nevalstiskā organizācija *Africa Check* publicēja ziņojumu, kuŗā, cita starpā, konstatēts, ka Dienvidāfrikas cietumos gultas ir 119 134 cietumniekiem, bet

cietumnieku ir 160 280! Bieži vien notiek kautiņi, ir lipīgu slimību epidēmijas. Neviens cietums nav paradīze, bet acimredzot Dienvidāfrikas cietumi nu nepavisam nav vieta neaizsargātai sievietei.

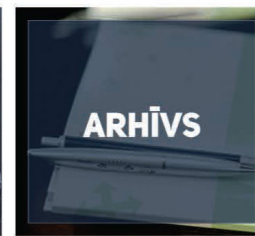
Otrs – Latvijā ir patversmes, kuŗas patvērumu gūst sievietes, kuras, tāpat kā Kristīne, ir mukušas no vardarbīga vīrieša. Kristīne Misāne nebūt nav vienīgā sieviete pasaules vēsturē, kuŗai tā gadījies. Dailē dzimuma pārstāvēm mūsu pasaulē ir bijis jātiek galā ne tikai ar vardarbību, bet arī ar citām problēmām. Amerikā jau vairākus gadus birst tā dēvētā *me too* jeb “es arī” kustība, ko iesāka Holivudas aktrises sakarā ar nu jau bēdīgi slaveno producentu Hārviju Veinsteinu. Un, kā izrādās, ne vien vīriešu uzņēmās sievietēm – arī vīriešiem – nebūt nav rets gadījums.

Droši vien ir cilvēki, kuŗi par

Kristīni Misāni domā “pati vainīga” kategorijās. Vai tad nevarēji paredzēt? Visticamāk, nevarēja gan. Sirds ne vienmēr ir racionāla, un kā teicis mūsu klasiķis Rūdolfs Blaumanis, “žogam, ko prāts uzcēl, jūtas viegli kāpj pāri.” Galvenais Kristīnes Misānes lietā ir fakts, ka Latvijas valstij tomēr ir pavisam konkrēts pienākums rūpēties par saviem pavalstniekiem i patikšanās, i nepatikšanās. Taču ir arī iemesls padomāt, kā pasaule izturas pret savām mātēm, vecmāmiņām, māsām un meitām. Attiecībā uz vardarbību, Latvijas politiķi ir bijuši spītīgi iecirtīgi, neratificējot Eiropas Padomes tā dēvēto Stambulas konvenciju par vardarbības izskaušanu, jo tie tur sakās saskatām iespējamās problēmas ar “dženderismu” un sazināt vēl ko. Tas mums nedara godu. Bet šobrīd pats, pats galvenais ir – vediet Kristīni mājās!

Dānijas iecirtība, Latvijas neizdarība,
pa vidu – sievietes liktenis

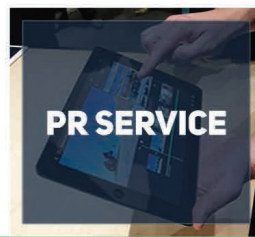
ZINĀS

BIZNESĀ
PORTĀLS
NOZARE.LV

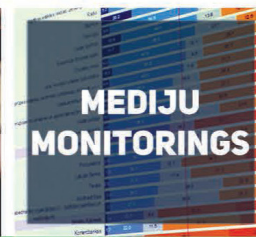
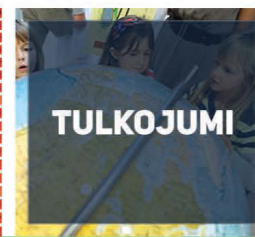
ARHĪVS

APSKATI

PR SERVICE

MEDIJU
MONITORINGS

TULKOJUMI

FOTO
UN
VIDEO

nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

Nosacīta tikšanās ar Zivertu Stokholmā

VIKTORS HAUSMANIS

Aizvadītā gada pēdējā mēnesī Rīgas Latviešu biedrībā likām kopā kārtējo plānu – janvārī sarīkot Mārtiņa Ziverta lugas lasījumu, jo dramatiķa personība pieder pie mūsu lielākajām garīgajām vērtībām, bet vairākas vēlākajā dzīves posmā sarakstītās viņa lugas Latvijas teātros palikušas neizrādītas. Pieņemām lēmumu, ka šogad varētu pievērsties Mārtiņa Ziverta drāmatiski piesātinātajai drāmai “Kāds, kuŗa nav” lasījumam, kas notiktu 31. janvārī. Viss tika stingri norunāts, nosacīta tikšanās ar Zivertu Rīgas Latviešu biedrības Kamīnu zālē notiks!

Taču tajā pašā mēnesī notika vēl viena – negaidīta – saruna: un atkal par Mārtiņu Zivertu! – No Stokholmas man piezvanīja kāda kundze – Diāna – un izteica ierosinājumu – vai es janvārī sešpadsmitajā datumā nevarētu ierasties Stokholmā un nolasīt referātu par Mārtiņu Zivertu, rīkotāji – Latvijas vēstniecība Zviedrijā un turienes Latviešu senioru biedrība. Piekritu! Kā var nepiekrīst?! Pusi no sava mūža Ziverts pavadījis Stokholmā, tur tapušas daudzas viņa lugas. Pēc kara beigām, ierodoties Zviedrijā, nebija tik viegli tur iekārtoties un atrast kaut cik piemērotu darbu, bet Ziverta uzmanības centrā joprojām bija teātris. Kā var dzīvot bez teātra un izrādēm?! Jau skolas gados Jelgavā kā brīnišķs sapnis viņam bija palicis teātris. Ar iztiku toreiz bija grūti, taču kaut kā Mārtiņš bija sakrājis dažus latus, aizbraucis uz Rīgu un Nacionālajā teātrī, sēdēdams galerijā kādā no pēdējām rindām, noskatījies B. Bjernsona lugas “Pāri mūsu spēkiem” otro daļu, tas varēja būt 1920. gadā. Atmiņās par redzēto izrādī viņš rakstīja: “Izrāde mani apdullināja, pat fi-

ziski. Tad uzreiz sapratu, kas man darāms nākamajā dzīves posmā, lai gan tas, kā toreiz likās, nevarēja būt visai garš.”

Ziverts toreiz bija saticies ar sapni, kas noteica viņa turpmāko dzīvi – tas bija teātris! Otrā pasaulē kara beigās, nonākdamas Stokholmā, šo sapni viņš nesa līdzi, un 1947. gadā sāk vadīt Stokholmas Latviešu teātri, kuŗā jau pirmajā gadā notiek sešu viņa lugu pirm-

gām mūsu teātros parādījās, bet – tikai dažas, un tāpēc ar prieku pieņēmu Latvijas vēstniecības Stokholmā ierosinājumu aizbraukt uz Stokholmu un pastāstīt par Mārtiņu Zivertu kā personību un viņa lugu savdabību un pievilcību.

Vai es Mārtiņu Zivertu pazīnu? Domāju – jā, vairākkārt tikāties Rīgā, un īpaši atmiņā iespiedies 1988. gada sākums: toreiz Zivertam janvārī palika astoņdesmit

Mazajā zālē, kas atrodas, ejot pa galvenajām teātra ieejas durvīm, ēkas labajā pusē, notika jaunā režisora Vaŗa Vētras vadībā iestudētās Ziverta lugas “Kāds, kuŗa nav” pirmizrāde. Pirms izrādes autoru sagaidīja krietns skaits aktieŗu un, stāvēdami ar svecītēm rokās, viņi izveidoja tādu kā gaismas aleju uz Mazo zāli. Tas bija īpašs notikums gan Latvijas, gan Ziverta dzīvē, jo viņš pēc daudziem gadiem dzimšanas dienu varēja atzīmēt savā teātrī – Daīlē.

Un tā – atceroties vakardienu un aizvakardienu, bez pārdomām un šaubām, devos uz Stokholmu, lai tiktos ar cilvēkiem, kas pazīnusi Zivertu un redzējuši daudzas viņa lugu izrādes Stokholmā. Un tūlī varu teikt, ka iznāca draudzīga, sirsnīga tikšanās ar Stokholmas latviešiem un būtībā – tikšanās arī ar Zivertu. Klausītāju un skatītāju bija daudz, protams, vairumā padzīvojušas kundzes un kungi gados, bet visi ar lielu uzmanību un draudzību sekoja līdzī manam stāstījumam. Protams, klausītājus es nepazīnu, bet prieku sagādāja fakts, ka tik daudziem mūsu tautiešiem joprojām ir interese par vienu no latviešu drāmas izcilākajām personībām. Pārrunās pēc lekcijas mani iepazīstināja ar vairākiem šīs tikšanās dalībniekiem, un prieku sagādāja tikšanās ar kādreizējo politiķi, arī Latvijas ārlietu ministra Feliksa Cielēna meitu Izabellu, iepazīnos ar Kārļa Skalbes mazdēlu, arhitektūras profesoru Andreju Legzdiņu, biju gandarīts, ka varēju sarunāties ar Ulāda Ģērmaņa meitu Gunu, kuŗas vectēvs bija izcilais aktieris Jānis Ģērmanis. Ar mani sasveicinājās un labus vārdus teica Zeltmata mazmeita Vija, prieku un gandarījumu sagādāja Teodora Reitera

kādreizējā kuŗa dziedātāju klātbūtne. Ievērojamas personības es varētu minēt vēl un vēl. Visas nenosaukšu, bet galvenais bija izjūta, ka mēs, vienalga, kuŗa valstī dzīvodami, esam savējie! Šī apziņa deva gaišu, siltu izjūtu! Vienīgi žēl, ka Ilze Ziverte nebija atnākusi, jo ļoti nejutoties. Viņa tēlojusi galvenās lomas Ziverta daudzu lugu iestudējumos Stokholmas Latviešu teātrī.

Īpaši gribas izcelt šī pasākuma rīkotājas un organizētājas, un katrā ziņā jāpateicas Latvijas vēstniekam Zviedrijā Marģerim Kramam, prieks par to, ka viņš pārstāv gan Latviju, gan Zviedrijā dzīvojošos latviešus. Jāsumina arī šīs tikšanās galvenā organizatore – senioru kluba vadītāja Diāna. Gribas uzteikt vēl vienu personību – Latvijas vēstniecības sekretāri Vītu ar tādu manam vārdam līdzīgu uzvārdu – Viktorsoni! Viņa sanākušos viesus nobeigumā iepriecināja ar fragmentu no Ziverta lugas “Teātris” lasījumu, apakšvirsrakstā saucas “Spēle neredzamā gaismā”, un tās centrā ir par Ekselenci sauktās dzejnieks J. V. Ģēte, kuram nācies atteikties no Veimāras teātra vadīšanas. Ekselence iemīl savu palīdzi Elīzi, tomēr – viss ir par veltu – Elīze aizbrauc, un lugas beigās Ekselence – īstenībā pats Ziverts – pauz pārliecību: “Arī nelaimes nav. Viss izdomāts un sagrozīts, kā dumjās lūgās. Bet mums jāspēlē, kā lomās rakstīts, ja negribam bojāt izrādi, ko sauc par dzīvi.” Tas attiecas arī uz mums. Ekselences pēdējie vārdi ir: “Spēle beigusies.” Tajā janvāra samērā siltajā vakarā beidzu arī mūsu tikšanos ar Mārtiņu Zivertu. Prieks, ka Stokholmā dzīvo cilvēki, kas grib sargāt un kopt mūsu nacionālās vērtības un viņus atbalstīja Latvijas vēstniecība Zviedrijā.

Vēstniecības sekretāre Vīta Viktorsone, senioru kluba vadītāja Diāna Krūmiņa Engsted, šo rindu autors Viktors Hausmanis un Latvijas vēstnieks Zviedrijā Marģers Krams

izrādes: divas no tām bija jau redzētas Latvijā, bet četras – to skaitā “Kāds, kura nav” – gluži jaunas. Gadiem ritot, cita pēc citas uz skatuves Ziverta paša iestudējumā uznāca astoņpadsmit jaunas viņa lugas, no kuŗām tikai dažas parādījušas uz Latvijas skatuvēm. Vairāku gadu desmitos okupētajā Latvijā šīs lugas izrādīt bija aizliegts. Pēc neatkarības atgūšanas dažas no viņa jaunradītajām lu-

pieci gadi, viņš un dzīvesbiedre Ilze atbrauca uz Latviju, un iznāca tāda kā sakritība: pirmajā janvārī dzimšanas diena bija Rūdfam Blaumanim, tāpēc kopā ar Mārtiņu un Ilzi aizbraucām uz Braķiem, tur Ziverts kādu brīdi sēdēja Braķu māju lielajā istabā un domās atskatījās tālajā vakardienā. Bet Mārtiņa paša dzimšanas diena iznāca pavisam neparasta, jauka un aizkustinoša. Dailes teātra

VALIJA BERKINA

Kādas fotografijas vēsture

Pazīstamā sabiedriskā darbiniece Aija Ebdene savulaik 2014. gadā patikami pārsteidza Zviedrijas karali Kārli XVI Gustavu (*Carl XVI Gustaf*), kad viņa Augstība kopā ar karalieni Silviju bija vizītē Latvijā – Aija karalim uzdāvināja vairāk nekā 60 gadus saudzīgi glabāto vēsturisko fotografiju no abu bērības... Proti, tālajā 1956. gada 17. jūlijā latviešu bēgļu bērniem no Vācijas, kuŗi atpūtās vasaras nometnē Zviedrijā, bija dota iespēja tikties ar tolaik vēl mazā nākamā Zviedrijas karaļa Kārļa Gustava ģimeni viņu vasaras rezidencē Söllidēnas (*Solliden*) pilī Zviedrijā, Ēlandes salā. Latviešu bērnus, kuŗu vidū bija arī Aija, sagaidīja Zviedrijas kronprincese Sibilla ar meitām un mazo dēlu Kārli Gustavu, kuŗam latviešu puisēns Elmars Ē. Rozītis (jā, vēlākais arhibīskaps!) uzdāvināja Latvijas karodziņu, savukārt kronprincēsi Sibillu latviešu meitenes iepriecināja ar latviskiem rakstiem izšūtu sedziņu. Mazajam Kārlim Gustavam jau tolaik bija skaidrs, ka viņš kādreiz kļūs par Zviedrijas karali, bet, turot rokās mazo Latvijas karodziņu, viņš droši vien nespēja iedomāties, ka dosies

Sölliden Palace 1956. 17. 7.

Mūsu novadniece un sabiedriskā darbiniece no Vācijas Aija Ebdene (no labās) un Latvijas Okupācijas muzeja biedrības valdes priekšsēdis Valters Nollendorfs tiekoties ar Zviedrijas karali Kārli XVI Gustavu un karalieni Silviju...

vizītē uz neatkarīgu Latviju. Tieši Kārlis Gustavs, kuŗš 1973. gadā jau bija Zviedrijas karalis, pirmais apmeklēja Latviju pēc valsts neatkarības atgūšanas 1991. gada augustā. Tādā tika atklāta Zviedrijas vēstniecība Rīgā. Zviedrijas karaļa Kārļa XVI Gustava un karalienes Silvijas vizīte Latvijā bija arī 2014. gada 26. martā,

kad Aija Ebdene pārsteidza viņu uzdāvinot minēto vēsturisko foto Latvijas Okupācijas muzeja apmeklējuma laikā.

Aija Ebdene ar dzīvesbiedru, dzejnieku un Okupācijas muzeja vēseli Valteru Nollendorfu allaž atgādina par mūsu tautas latviskām saknēm, uz oficiāliem sarīkojumiem ierodoties tautastērpā.

Latvieši dodas iekarot Amerikas tirgu

Ņujorkā no 1. līdz 5. februārim notiks viena no lielākajām dizaina, mēbeļu un mājas tekstiliju izstādēm ASV – NY NOW. Jau vairākus gadus tajā piedalās arī Latvijas pārstāvji, un šoreiz uz sarunu aicināju vienu no Latvijas stenda dalībniekiem – Aigaru Paegli

TAIRA ZOLDNERE

Tu dosies uz Ņujorku, lai piedalītos izstādē NY NOW ar unikālu dizaina mēbeļu produktu! Kā tu sāki nodarboties ar uzņēmējdarbību un mēbelēm?

“Praktiskais latvietis” esmu bijis jau kopš bērnības, jo mamma mani audzināja ar domu, ka vīrietim jāprot dažādi darbi. Man ļoti patika remontēt riteņus, motociklus, automašīnas, un labu laiku remontēju lietotas automašīnas un pārdevu. Pa vidu izmācījās par kultūras vēstures, darbības un rasēšanas skolotāju.

Kā nonāci pie sava pirmā uzņēmuma?

Man visu laiku bija sajūta, ka tomēr kaut kā pietrūkst, ka varu darīt kaut ko vairāk. Un tad man rokās nonāca bērnu rotaļlaukumu katalogs no rūpnīcas Sanktpēterburgā, Krievijā. Sazinājos ar viņiem, pajautāju, vai viņus interesētu pārdot produktus Latvijā, vienoties, iepirku pirmos paraugus un atvēru uzņēmumu. Pirmo pusgadu nevienam neko nevajadzēja, un jau likās, ka tas ir vējā izmests laiks, nauda un ideja. Un tad nāca pirmais pasūtījums no Cēsu pilsētas izveidot parkā bērnu rotaļlaukumu, un pēc tam viss aizritēja ļoti strauji. Pēc trīs četriem gadiem jutu, ka Latvijā paliek par šauru un izveidoju meitas uzņēmumus Lietuvā un Igaunijā. Atradu partnerus un pircējus Polijā, Lielbritānijā un vēl dažās valstīs. Vārdu sakot, man ļoti iepatīkās pats process – uzņēmējdarbība. Vienalga, kur esmu, visapkārt saskatu idejas un iespējas, jaunus tirgus, produktus un pakalpojumus!

Strādājot rotaļlaukumu jomā, esmu izveidojis vairākus inovatīvus produktus un konceptus. Ar savu darbību esmu iedvesmojis vairākus darbiniekus atvērt savus uzņēmumus. Arī pats esmu iesaistījies uzņēmumu līdzībināšanā un atbalstā, tā pamazām nonākot arī līdz bazalta šķiedrai.

Kā Latvijā, kur nav ne vulkānu, ne lavas, var attīstīt vulkāniskās lavas bazalta šķiedras mēbeļu uzņēmumu?

Mūsdienu pasaulē ir sasniedzams jebkurš materiāls. 2009. gadā mākslinieks un dizainers Raimonds Cīrulis man parādīja pirmos mēbeļu paraugus, ko bija izveidojis no bazalta šķiedras, un piedāvāja man investēt šajā idejā. Mani ieinteresēja šis projekts, un vienoties par kopuzņēmuma *Maffam freeform* izveidošanu.

Tomēr pašreiz jūsu uzņēmums ir *Laviture*?

Astoņu gadu laikā ar bazalta mēbelēm biju vairāk nekā 15 dažādās valstīs un piedalījies vairāk nekā 30 izstādēs. Visur cilvēki uz tām skatījās ar sajūsmu, kā uz brīnumu, tomēr piesardzīgi. Tika uzdoti jautājumi par to, kas ar mēbelēm būs pēc gada, diviem vai desmit, vai tās izturēs cilvēku svaru, vai nemainīsies krāsa, kā saremontēt? Mēbeles cena tomēr būtiski atšķiras no līdz šim pie-

ejamiem šūpulkrēsliem. Uzticība rodas tikai ar laiku.

Pirms trim gadiem Raimonds, būdams pirmo modeļu dizaina autors, izmantoja tiesības savus darbus pārdot dāņu uzņēmējiem. Tomēr ar gadiem iemantotā uzticība no klientiem un produkta augoša popularitāte mani mudināja izveidot jaunu zīmolu – *Laviture* un turpināt attīstīt šo lielisko produktu. Mūsu pašreizējiem produktiem mēbeļu dizainus lielākoties esmu radījis pats. Turklāt prognozētā mēbeļu ērtība un izturība ir sevi pierādījusī. Tagad ar drošu sirdi varu teikt, ka mēbeles manā pagalmā nevainojami kalpo jau desmit gadus, un ar katru nākamo gadu tās kļūst arvien izturīgākas!

Kāpēc vajadzīgas vulkāniskās lavas un bazalta šķiedras mēbeles un kā tās top?

Bazalts jau miljoniem gadu atrodas zemes dziļēs un vulkānu izvirduma laikā tas nonāk zemes virskārtā. Taču pati bazalta šķiedra tika radīta Amerikā 1923. gadā. Bazalts pazīstams kā

diegu, sajaucot ar saistvielu, liekam iekšā mēbeļu formās. Tas ir 100% roku darbs, piņķerīgs, ilgstošs process. Katrs meistars, kas veido krēslu, it kā “raksta grāmatu” – veido krēslu savā rokā. Mēs pat varam atpazīt, kurš meistars veidojis konkrēto mēbeli. Katru mūsu meistarā īpaši apmācām, un ražošana notiek tepat, Latvijā.

Kā cilvēki reaģē uz šāda veida neparastu mēbeli?

Esot izstādēs, man ir ļoti patīkami saņemt cilvēku pozitīvo reakciju, ieraugot mūsu krēslus. Man pat bija doma ierakstīt visus sajūsmas saucienus, ovācijas un daudzos komentārus par brīnišķīgo sajūtu no tiem, kas mēbeles izmēģina – cik skaisti, cik ērti, cik ļoti izskatās!

Vai pasaulē šāda veida vai līdzīgus produktus jau kāds ražo?

Joprojām pasaules līmenī mēs esam unikāli. Šobrīd ir tikai dāņu uzņēmums, kuram produkciju izgatavo Baltkrievijā un mūsu *Laviture*.

LIAA atbalstu, pirmo reizi nolēmām parādīt *Laviture* mēbeles izstādē Ņujorkā. Pēc gada arī Floridā, kur izstādījām savas mēbeles nelielā laivu un jahtu šovā. Ar to, protams, ir stipri par maz, lai iepazītu Amerikas tirgu, tāpēc šobrīd cenšos izmantot ikvienu iespēju.

Esmu novērojis, ka amerikāņi ir diezgan apdomīgi, un šāda veida pirkumus plāno un saskaņo. Daudzi pirkumi ir nākuši, tieši pateicoties arhitektiem vai dizaineriem. Cits veic pasūtījumu, atsaucoties uz saraksti, kas bija pirms diviem gadiem. Cits nopērk šodien, bet ir ar mieru gaidīt sešus mēnešus līdz piegādei.

Amerikai raksturīgi, ka cilvēkiem ir lieli dārzī, iespējamas, apjomīgas iekštelpas, īsti piemērotas vietas, kurās izvietoti liela izmēra mēbeles.

Analizējot pirkumus, novēroju, ka lielākā daļa mēbeļu ir nosūtīta uz Teksasas pavalsti, tāpēc, ja izdosies, piedalīšos kādā izstādē tieši viņu reģionā. Tad nākamais solis būtu parādīties Čikāgā, kur notiek liela un iespējama dizaina izstāde. Starp citu, kāds ļoti veiksmīgs latviešu uzņēmējs no Amerikas man deva padomu nepaplašināt sortimentu, bet vairāk izcelt vienu vislabāko produktu un veltīt visu uzmanību tikai tam!

Ar kuŗu no savām mēbelēm brauksiet uz Ņujorkas izstādi?

Ņujorkā vieta atvēlēta iekarotajam “Ābola” krēslam, kas ir viens no pirkākajiem produk-

tiem. Otrs populārākais ir lielais iekaramais ģimenes krēsls *King Rock Nest*, kurā var brīvi sasēsties trīs cilvēki, vai arī izgulties visā garumā.

Vai jau izstādes laikā tiek slēgti ligumi, noformēti pirkumi?

Piemēram, Lielbritānijā, esmu bijis pāris izstādēs, kuŗu norises laikā tika pārdoti vairāk nekā desmit grozi (krēsli). Parasti arī izstādes eksemplāri pēc izstādes aizceļo pie jaunajiem īpašniekiem.

Tev ir ilgu gadu pieredze uzņēmējdarbībā, droši vien bijušas ne tikai veiksmes, bet arī neveiksmes. Ko tu teiktu tiem, kas nule uzsaķūši uzņēmējdarbību?

Pirmām kārtām katram jaunajam uzņēmējam iesaku koncentrēties uz iespējām un pirmajiem, mazajiem darbiņiem, ko var izdarīt paša spēkiem. Otrs – vēlos brīdināt neiekrist “uzņēmēju lamatās”, kad darbā tiek pavadītas gaŗas stundas, viss it kā notiek, bet uzņēmums bez īpašnieka klātbūtnes nespēj funkcionēt. Cilvēkiem ir tendence sevi “ielikt centrā”, bail delegēt uzdevumus, bail uzticēties, un tad cilvēks nonāk šajās darba vai uzņēmuma lamatās. Svarīgi jau iesākumā veidot uzņēmumu tā, lai tas ar laiku spētu darboties autonomi, bez īpašnieka klātbūtnes.

Latviešiem ir ļoti daudz brīnišķīgu produktu, kas ir gan skaisti, gan interesanti pasaulei. Vissvarīgākais, lai cilvēki ir drosmīgi un paši neliek sev šķēršļus.

MĀRA LIBEKA

(Nobeigums no Nr. 3)

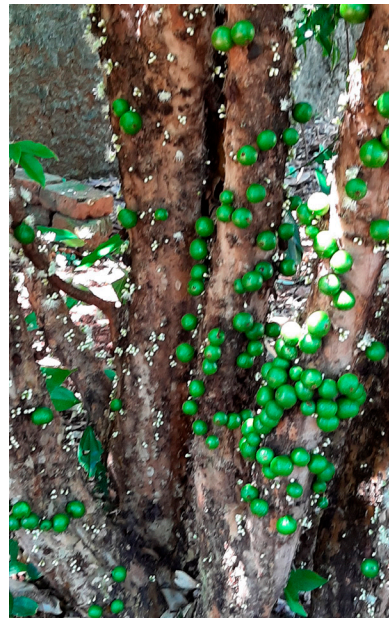
Pirmajiem ieceļojušajiem latviešiem gāja smagi, kamēr iekopa savas saimniecības, bet viņu pēcnācēji par trūkumu nav sūrojušies. Pēc 1964. gada apvērsuma, kad armija gāza radikāli kreiso Žoao Goularta valdību un izveidoja autoritāru režīmu, strauji uzlabojies valsts saimnieciskais stāvoklis. Tikai retais latvietis pelnījis minimālo algu, bet lielākā daļa latviešu ar labu gribu un neatlaidību ieguva turību. Pavisam retajam pēc Otrā pasaules kara iebraukušajam latvietim vēl neesot bijis savas mājas un auto. Daudzās ģimenēs pat bijuši divi automobiļi, kaut gan tie maksājuši vairāk nekā 100% dārgāk nekā ASV vai Eiropā. Ižu apkārtnē latvieši nodarbojās ne tikai ar lauksaimniecību, bet arī bija izveidojuši nelielus rūpniecības uzņēmumus.

Kaipirinja un lauku ļaudis

Braucot uz 11. līniju un vērojot plašos kviešu un sojas laukus, rodas sajūta, ka tūdaļ satikšu kādu latvieti. Tiesa, tur, kur kādreiz bija latviešu mājas, ir saauguši krūmi un koki. Stingri savas saknes te iedzinusi Kronbergu dzimta. Sīrilo Kronbergs, kuŗa dižajā divmet-

rīgajā augumā saskatāmi latviešu gēni, un viņa dēls Roberto, uz Brazīliju atceļojušo Oskara un Marijas Kronbergu pēcteči, apsaimnieko 200 hektārus zemes, kur audzē soju, kviešus un kukurūzu, kā arī kopj 50 govis un pienu tirgo par 33 centiem litrā. "Esmu studējis agrotehniku un man šeit patīk saimniekot," saka Roberto, kuŗā ir ne tikai latviešu, bet arī italiešu asinis. Līdzās latviešiem Strautiem, Arājiem, Kronbergiem un citiem 11. līnijā dzīvoja italieši, arī vācieši, tāpēc pats par sevi saprotams, ka, runājot ar šeit sastaptajiem cilvēkiem, manāms, ka asinis ir sajaukušās – latviski un vāciski gaišais ar itālisko melnīg-sņējumu.

Netālu no Kronbergu saimniecības lauka vidū ir vēl viens latviešu centrs – *Centro comunitario Rincao dos Letos*. Vietējie zina, ka ieradīsies viesi no Latvijas, tāpēc pamatīgi gatavojušies. Saimnieces izšmorējušas vistu ar rīsiem un salātiem, izcepušas plātsmaizi, netrūkst arī jaunā tumšo vīnogu vīna itāliskā gaumē un brazīļu iecienītās kaipirinjas (*caipirinha*), ko gatavo no cukurniedru šņabja kašasas (*cachaca*) jeb vietējās kandiņas, pievienojot citronu vai laimu, cukuru un ledu. Ieradies arī

Žabotikabas koks, kuram zied stumbrs un arī ogas aug uz stumbra. Kad tās ir gatavas, kļūst brūnas un garšo pēc upenēm

vietējās lauku municipālītātes Bozano pašvaldības vadītājs Ernesto Natoli Nikoletti, kuŗa māte un tēvs ir italieši, ar kundzi Lurdes Nikoletti, kuŗa neslēpj, ka nākot no poļu dzimtas. Šajā apvidū dzīvo 2000 cilvēku, un katru gadu augusta trešajā sestdienā apmēram 500 no viņiem pulcējas latviešu namā, lai ēstu latviskā garā pagatavoto maltīti un pieminētu tos latviešus, kas šeit, cīnoties ar džungļiem, iekopa un apsaimniekoja šo zemes stūrīti. Municipālītātes vadītājs stāsta, ka latviešiem iedota zeme sava centra būvniecībai, ko iesāka 2005. gadā, un nams nekad nebūšot gatavs, jo visu laiku esot, kur roku pielikt.

Vietējie cilvēki ir sajūsmā par mūsu ierašanos un gaida, kad beidzot varēs sēsties pie galdiem un ieraut kaipirinju. Kaut arī neviens no mums nezina portugāļu valodu, var labi saprasties ar mīmiku un roku kustībām. Tie, kam šāda saziņa sagādā grūtības, var droši vērsties pie Edmara, lai nodarbinātu viņu kā tulku. Viņš ir ļoti apguvis arī gīda pienākumus, jo daudzus simtus kilometru, ko mēs nobraucām visnotaļ komfortablā autobusā, lai apskatītu pasaulē lielāko ūdenskritumu Iguaçu, tehnoloģisko brīnumu milzīgo Itaipu spēkstaciju netālu no Paragvajas, Dienvidamerikā lielāko pusdārgakmeņu rūpniecību, futbola halles, kur ietilpst vairāk nekā

UZZIŅA

Brazīlijas 4,5 reāli = 1 eiro.

12 stundu lidojums Rīga–Amsterdama–Riodežaneiro–Portualegri un sešu stundu brauciens ar autobusu līdz Ižui turp un atpakaļ nedaudz virs 1100 eiro.

Vakariņas pilsētas restorānā 7 – 9 eiro.

Cenas veikalos: litrs cukurniedru šņabja – 2 eiro, pieci kilogrami rīsu – 2 eiro, pieci kilogrami kviešu miltu – 2 eiro.

50 tūkstoši skatītāju, un citus brīnumus, Edmars kopā ar Marilju mūs pavadija bez kurnēšanas, ar smaidu sejā un gādīgo jautājumu: "Vai jūtaties labi?"

Latviešu nama galā ir izveidots mūzejs ar vēsturiskajām pirmo ieceļotāju fotogrāfijām. Manu uzmanību piesaista kāda liela burtiņa, kur glītā rokrakstā iegrāmots, cik kuŗš latvietis solījis ziedot un cik daudz reāli noziedojis. Minēts 1938. gads, kad Latvijā bija visnotaļ labie Ulmaņlaiki. Izrādās, ka, neraugoties uz latviešu rociņu, tomēr tautieši no 11. līnijas sūtījuši ziedojumus, piemēram, lai uzbūvētu baznīcu Paltmalē un

Aizputē. Ziedots arī pašu vajadzībām – gan 11. līnijā rīkotajiem bērnu svētkiem, gan citām izpriecām. Atskaitē redzams, kuŗš nav pildījis solīto un kuŗš to pārpildījis. Nav gan zināms, kādu sodu saņēmuši solījumu nepildītāji.

Netālu no centra nelielā kapsētā Dieva mierā dus pirmie celmlauži. Uz Aleksandra Kļaviņa kapa izlasu visnotaļ oriģinālu, bet mazliet muldinošu uzrakstu "Uz redzēšanos!". Kalnā, kur jaunākie apbedījumi, stāv pulēta akmens pieminekļi un kapakmeņi, bet no kalnē vecie kapi krietni apsūnojuši. Tā ir mūsu vēsture, kas kā neliela saliņa tiek glabāta pašajā Brazīlijā.

11. līnijas kapsētā dus pirmie latviešu ieceļotāji, kuri, smagi strādājot, iekopa savus labības laukus un pļavas

Itaipu hidroelektrostacija ir viena no pasaulē lielākajām elektroenerģijas ražotājām, kas ar elektrību apgādā gan Paragvajū, gan Brazīliju

SALLIJA
BENFELDE

Izrādās, nav nemaz jābūt apmaksātam Krievijas trollim, pietiek ar savdabīgiem uzskatiem, fakti nezinašanu un vienkāršu vēlmi kādam “ieriebt” par neapmierinātību ar savu dzīvi, lai apstiprinātu, nepatiesas vai pat melnās ziņas sāktu ripot no kalna kā lavīna.

Kad pagājušajā vasarā par Valsts prezidentu tika izvirzīts Egils Levits, sociālie tīkli mutuloja, jo pēkšņi izrādījās, ka daudziem ir zināms “kaut kas atmaskojošs” un iespējams Valsts prezidents, viņuprāt, ir lielākais ļaunums virs zemes. Cik tur bija kāres pēc izrādīšanās, mulķības vai tiešām apzināta trollu darba, grūti pateikt, bet ik pa laikam joprojām parādās kādi, piemēram, *feisbukā* pārpublicēti ieraksti ar “vienīgās patiesības” piegaršu.

Nesen paziņa atsūtīja kādu ierakstu, ko bija saņēmis savā *feisbuka* lapā, ar jautājumu, vai tie ir meli vai patiesība. Ieraksts bija tapis pēc kādas intervijas izlasīšanas. Izlasīju gan ierakstu, gan pārpublicēto intervijas daļu – tajā rakstīts par PSRS armijas izvešanu no Latvijas.

Lūk, ieraksts lapā, kurā citēts fragments no sarunas ar kādreizējo Pilsoņu kongresa Vēlēšanu komisijas priekšsēdi Antonu Mikosu (*pietiek.com*, 2019. g. 26. maijs): “Pirms pāris mēnešiem Nacionālā apvienība par prezidenta kandidātu (atkārtoti) izvirzīja Egilu Levitu – cilvēku, kurš ar savu parakstu akceptēja okupantu militāro pensionāru palikšanu un viņu sociālo nodrošināšanu Latvijā. (...) Toreizējais ārlietu ministrs Georgs Andrejevs stingri iestājās pret okupantu militāro pensionāru atstāšanu Latvijā, atsakoties parakstīt tādu vienošanos. Un tāpēc tika izvilka viņa čekas kartīte – un viņam bija jādemisionē. Tad nāca Egils Levits kā ārlietu ministra pienākumu izpildītājs un tieslietu ministrs, kurš parakstīja nodevīgo dokumentu. Ar ko Egils Levits atšķiras no okupācijas varas, kas bagātīgi pieslāņīja Latviju ar lielkrievu nacistu substrātu visus okupācijas gadus?”

Un tagad par faktiem

Padomju armijas izvešana sākās 1992. gada 19. maijā. Tas bija Ivara Godmaņa valdības laikā, kas strādāja no 1990. gada 7. maija līdz 1993. gada 3. augustam. Šajā valdībā ārlietu ministrs bija Georgs Andrejevs, pirms viņa – Jānis Jūrkāns (22.05.90.–10.11.92). Egils Levits šajā valdībā nav strādājis nevienu dienu! Levits bija tieslietu ministrs nākamajā – Birkava valdībā, kurā ārlietu ministrs joprojām bija Andrejevs. Armija tika izvesta pēc vienošanās, ko toreizējais ASV prezidents Bils Klintonš panāca sarunā ar toreizējo Krievijas prezidentu Borisu Jeļcinu. Noteikumi nebija vislabākie iespējamie, bet ne uz ko labāku cerēt nevarēja. Latvija varēja vai nu piekrist, vai nepiekrīst, bet Klintonš bridināja, ka neko labāku panākt neizdosies, un armija var palikt

Latvijā uz nezināmu laiku ar neparedzamām sekām. Starptu, ja ir vēlēšanās, to var izlasīt manā intervijā ar Georgu Andrejevu 2004. gada žurnālā *Nedēļa*, kas noteikti atrodams bibliotēkās.

Ar vārdu sakot, vainot Levitu pie tā, ka armijas pensionāri palika Latvijā, ir vismaz divaini.

Jā, Andrejevs demisionēja trīs mēnešus pirms tam, kad beidzās Krievijas armijas izvešana (1994. gada augustā) un divus mēnešus, pirms beidzās Birkava valdības pilnvaru termiņš (1994. gada 19. septembrī). Tos divus mēnešus viņa pienākumu izpildītājs bija Birkavs, nevis Levits. Jā, rīkojumu 1994. gada 29. aprīlī parakstīja toreizējais premjers Valdis Birkavs un tieslietu ministrs Egils Levits, jo Georgs Andrejevs tobrīd bija Vašingtonā – ASV prezidenta Ričarda Niksona bērēs. Jāpiebilst, ka Andrejevs ļoti labi saprata situāciju. Jā, tas, ka paliek pensionāri, nepatika daudziem, bet politikā patīkšana ir viena lieta, bet realitāte bieži vien pavisam kas cits. Turklāt sarunas un pamatnostādnes tika risinātas jau kopš 1992. gada, un apgalvot, ka lēmumu pieņēma viens tieslietu ministrs dažās dienās ir smieklīgi.

Lai viestu lielāku skaidrību šajos jautājumos, piedāvāju fragmentus no 2004. gada intervijas ar Georgu Andrejevu.

“Deviņdesmit ceturtais bija smags gads, kad viens notikums sekoja citam. 1994. gada janvārī mani aicināja uz Vašingtonu, lai mēs piekristu Klintonā variantam par Skrundu. Sākumā negribēju braukt, jo biju jau izšķīries par lēmumu – mums bija sliktais Klintonā un vēl sliktākais Jeļcina variants, jo mūsējais tika noraidīts. Toreiz mums pārmeta nodevību, izkalpošanos krieviem un līdzīgi. Amerikāņi piedāvāja braukt jebkādas delegācijas sastāvā, kādu uzskatām par vajadzīgu. Mēs aicinājām braukt deputātus no visām frakcijām, un neviens neatteicās. Sanāksmes Valsts departamentā, Baltajā namā un Pentagonā bija tik interesantas! Pēc protokola bija pilnīgi izslēgts, ka ar mums varētu tīties Klintonš, jo ārlietu ministrs nav tā ranga amatpersona, ar ko tiekas prezidents. Tomēr bija mājiens, ka varbūt, garāmejojot, lai akcentētu notiekošā nozīmi un amerikāņu lomu tajā, Klintonš varētu ienākt. Sarunas notika pagrabstāvā zem Baltā nama, slepenās telpās. Pēdējās sanāksmes laikā Rūzvelta zālē biju koncentrējies un visu laiku skatījos uz Rūzvelta gleznu un centos skaļi nēteikt, ka mums pietiek jau ar to, kas ir bijis, un vai tikai mūs negrasās apmānīt. Protams, es neko skaļi nepateicu, bet sarunas beigās prezidenta padomnieks Antonijs Leiks pagriezās pret mani un sacīja: “Ministra kungs, nebūs jaunas Jaltas!” Laikam mana sejas izteiksme bija daiļrunīga. Mums jau bija jāiet prom, kad sekretāre ienesa mazu aploksnīti ar sarkanu, apaļu uzlīmi. Leiks to atvēra un sacīja: “Dāmas un kungi! Lūdzu uzkavējieties, ieradīsies

prezidents! Atvērās kādas sānu durvis, un ienāca Klintonš. Vārds, kurš viņš bija rūpīgi iemācījies latviešu valodā, bija “Skrunda”. Starptu, pēc dažiem mēnešiem, aprīlī, Niksona bērēs, tiekoties ar Klintonu, viņa vienīgais jautājums man bija, kas notiek ar Skrundu.

Amerikāņi, ja kaut ko nolemj, tad izdara visu iespējamo un neiespējamo. Pēc protokola Pentagonā ārlietu ministru nesagaida ar godasardzi, bet toreiz, janvārī, Pentagonā mūs sagaidīja ar godasardzi. Fantastiski!”

Tātad Krievijas armiju no Latvijas izveda amerikāņi?

“Tajā pašā deviņdesmit ceturtajā gadā mēs, seši cilvēki bijām Austrijā, kādus astoņdesmit kilometrus no Vīnes, mednieku muižīnā – krodziņā, lai parunātu un mūs nenoklausītos. Pēkšņi ienāca apkalpotājs un vaicāja pēc manis, jo man zvanot ASV valsts sekretārs. Biju apjucis – kas varēja zināt, kur esam? Piegāju pie

telefona, bet man pateica, ka lidmašīna tikko izlidojusi no Maskavas un dodas uz Ženēvu. Kamēr prezidenta lidmašīna nav sasniegusi vajadzīgo augstumu, radio sakari neesot iespējami, bet stundas laikā man zvanīšot vēl. Tā arī notika. Mūsu saruna noritēja trīsstūrī: lidmašīna-Vašingtona-Austrija. Vašingtonā drošības dēļ bija tulks. Sajūta bija divaina, jo valsts sekretārs runāja, tad gaidīja, vai nevajadzēs tulka palīdzību, un tad es varēju atbildēt. Man stāstīja, kā ir beidzies Klintonā un Jeļcina samits Skrundas jautājumā. Amerikāņi bija izdomājuši savu variantu, kas bija aritmētiskais vidējais starptu Krievijas un mūsu priekšlikumiem. Valsts sekretārs man toreiz sacīja, ka Amerika savam piedāvājumam piešķir lielu starptautisku nozīmi un mums jāsaprot, ka tas ir ļoti nopietni. Ja Latvija ienāca apkalpotājs un vaicāja pēc manis, jo man zvanot ASV valsts sekretārs. Biju apjucis – kas varēja zināt, kur esam? Piegāju pie

jums uz Vašingtonu pienāca jau pēc šīs sarunas. Varu vēl teikt, ka bez amerikāņu iejaukšanās Krievijas armija joprojām būtu Latvijā. Un starptautiskās organizācijas varētu braukt, pētīt un rakstīt ziņojumus, bet nekas nemainītos. Esmu par to pārliecināts.”

Šodien, redzot politisko situāciju pasaulē, jāpiebilst, ka Krievijas armijai esot Latvijā, mēs neiestātos ne Eiropas Savienībā, ne NATO, un šeit, visticamāk, būtu Donbasa variants.

Vēl jāpiebilst, ka valdību vēsturisko sastāvu, dažādus Ministru kabineta (MK) lēmumus, ja vien vēlas, var atrast MK mājaslapā. Un, pirms noticēt apgalvojumiem, ka atrasts kārtējais “nodevējs”, kuŗa dēļ Krievija ir tāda, kāda tā ir un problēmu ar šo valsti netrūkst ne tikai Baltijas valstīs, ir vērts papētīt mūsu nesenas vēstures annālēs.

JURIS GRIŅEVIČS

25. janvārī Rīgā, Lielajā ģildē, notika jau 15. latviešu simfoniskās mūzikas lielkoncerts. Par klausītāju interesi liecina fakts, ka visas biļetes bija izpārdotas jau decembrī. Mūsu tautai, iespējams, lai kompensētu nelielo skaitlisko sastāvu, ir nosliecies uz grandioziem pasākumiem, kā Dziesmu svētkiem, lielkoncertiem. Tomēr ir jābūt patiesi lielai interesei par savas tautas mūziku, lai to klausītos ilgāk par trim stundām (ar diviem pārtraukumiem). Šoreiz klausītāju priekšā stājās četři orķestri. Beidzot no "bedres" arī izkāpis Nacionālās operas orķestris. Arī agrāk kopā ar lielisko operas kori vismaz reizi gadā tas iepriecināja Baltā nama klausītājus.

Koncertu ievadīja un arī noslēdza divi latviešu mūzikas dižgari – Jānis Mediņš un Marģeris Zariņš. Abi līdz ar E. Dārziņu, Alfr. Kalniņu un Jāni Kalniņu ir spilgti mākslinieki, kuriem trūka komponista izglītības, kas, protams, liedza ieņemt pienācīgu vietu pasaules mērogā.

Jāņa Mediņa simfoniskais tēlojums "Zilais kalns" (1924) ir viens no latviešu agrīnā simfonisma nozīmīgākajiem darbiem, stilistiski iekļaujoties t. s. nacionālā romantisma gultnē. Iespējams, ka pārāk bieži izmantota galvenā

Liepājas simfoniskais orķestris. Priekšā no kreisās: Atvars Lakstīgala, Arturs Maskats, Reinis Zariņš

tema, kur iespaidīgāks būtu tās intensīvāks izstrādājums. *Opernieki* sava diriģenta Mārtiņa Ozoliņa vadībā aizrautīgi mūzicēja. Varbūt nedaudz diferencētāka spēcīgā dinamika nāktu par labu. Klausītāji ar aplausiem neskopojās.

Par visa koncerta augstāko virsotni izvērtās liepājnieku snie-

gums Atvara Lakstīgala vadībā ar apbrīnojamo Reiņa Zariņa klavieru solo Artura Maskata "Liepājas koncertā". Joprojām uzskatu, ka tas ir visromantiskākais latviešu klavierkoncerts pēc Jāņa Mediņa, un jo vairāk to klausos, jo vairāk tas patīk un atklāj aizvien jaunas kvalitātes. Vispirms

jau spoži virtuozā solo partija ar sevišķi bagātīgu fakturālo izdo- mu (pats komponists man pastāstīja, ka te aktīvi līdzdarbojies arī R. Zariņš). Tomēr vēl svarīgāka ir skaidrā forma ar izteiktu virzību. Meistarīga instrumentācija (ne velti prof. A. Maskats Mūzikas akadēmijā vada instrumentācijas kursu). Bet visbūtiskākā ir A. Maskatam vien piemītošā īpašā elegānce, skanējuma daiļums, nekad neaizēnot līdz banalitātei. Tāpat kā skaņu ierakstā, arī šoreiz vēju pilsētas mūziķi spēlēja ar pilnu emocionālo atdevi, uzmanīgi sekojot maestro vadībai, kas teicami harmonēja ar R. Zariņa tembrālajām krāsām bagāto spēli, īstenu virtuoziāti. Skaista (mūzikai jābūt skaistai, paceļot mūs pāri ikdienai!) mūzika teicams atskaņojums. Var droši apgalvot, ka šis Koncerts būs mūsu kultūras zelta fondā.

Ja *Sinfonietta* Rīga spēlētu pirms liepājniekiem, nākamais iespaids varbūt nebūtu tik briesmīgs. Bet tā nav nedz diriģenta Normunda Šnē, nedz mūziķu vaina. Visa atbildība jāuzņemas komponistam Platonam Buravickim (1989)! Viņa Koncerts saksofonam un kamerorķestrim "Plastmasas temperatūra" izceļas ar latviešu mūzikai neraksturīgu skanējuma atbaidošu deformāciju, un tas notiek ilgāk nekā 20 minūtes! Liekas, skaņradis ir izteikts mizantrops, kurš klausītājiem vēlas atbaidīt, iespējams, par bērības traumām (balstos uz komponista

interviju *Latvijas Avīzē*), piemēram, par ļoti garo ceļu uz skolu vai divnieku solfedžo. Iespējams, ka pēdējais arī ir par iemeslu šim mūzikālajam balagānam. Man tiešām žēl lielisko mūziķu, kuri spējas jāiznieko tāda murgā. Tomēr bija arī kas pozitīvs – jaunais saksofonists Aigars Raumanis, kurš to spēlēja no galvas. Ļoti gribētos viņu dzirdēt normālajā repertuārā, jo te visa solo partija un it īpaši abas kadences bija vērstas uz izteikti atbaidošo. Prof. A. Simanim, Aigara pedagogam, būs jāliek lietā sava meistarība, lai students atgūtu akadēmisku kvalitāti. Vai mums vajadzīga tāda depresīva mūzika? Komponists priecājoties, ka no viņa mūzikas sāpot galva! Ceru, ka nekad atlikušajā mūžā šo murgu vairs nedzirdēšu.

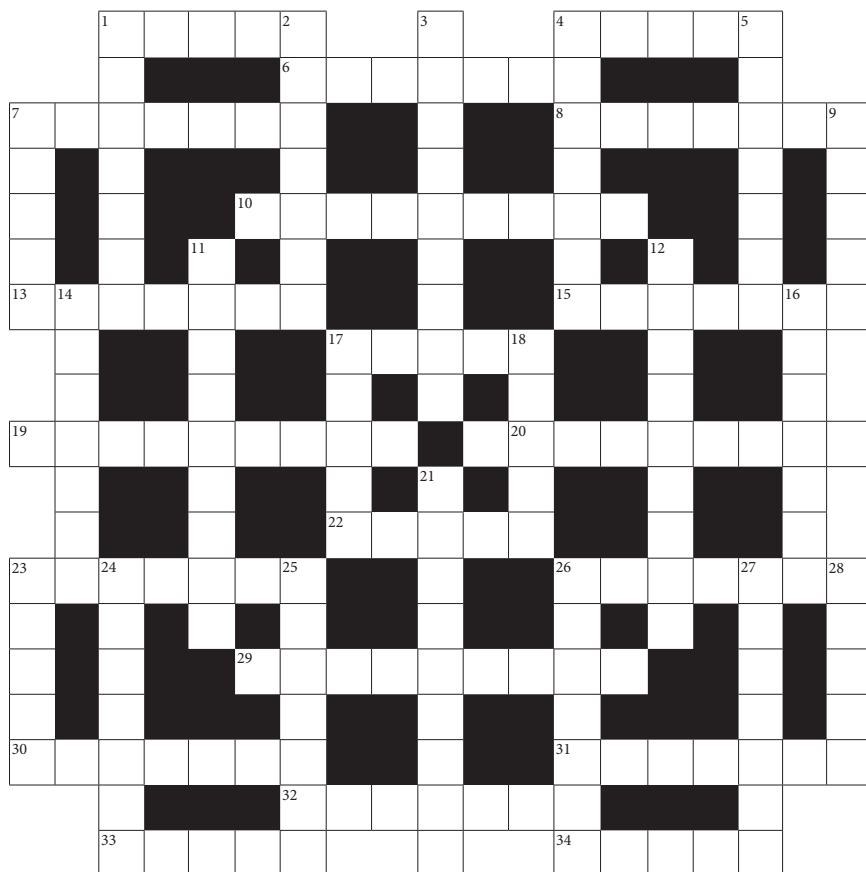
Lielkoncerta beigās mūzicēja Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris Atvara Lakstīgala vadībā. Viņu sniegtā pasaules pirmatskaņojumu piedzīvoja Rolānda Kronlaka (1973) "Plūsma". Šī kompozīcija, atšķirībā no iepriekšējās, izcēlās ar skaidru domas virzību, meistarīgu instrumentāciju – profesionāli augstvērtīgs darbs, tomēr pietrūka kāda spilgtā akcenta, lai šī mūzika saglabātos atmiņā.

Pēc apmēram pusgadsimta pārtraukuma atkal skanēja Marģera Zariņa svīta "Grieķu vāzes". Šī sevišķi talantīgā skanraža daiļrades lielākā daļa virzījās "pareizajās" padomju slīdēs, kas komponistam neilgi pirms nāves lika rūgti secināt: "Kādreiz mana mūzika bija tik aktuāla, ka šodien to neviens nespē." Tomēr viņa labākie darbi ļoti bagātina mūsu mūziku. Un tāda ir arī šī Svīta klavierēm un orķestrim ar programmatisku saturu, kas nedaudz atgādina M. de Faljas "Naktis Spānijas dārzos". Arī te nav klavierkoncerts, bet klavieres veido vienu no kopskanējuma komponentēm. Solo spoži atskaņoja Vestards Šimkus. Vienreizēja iespēja vienā koncertā noklausīties mūzicējam abus mūsu pianisma korifejus!

Koncerts apliecināja latviešu simfoniskās mūzikas vitalitāti, kas nebūtu iespējama bez klausītāju interese. Reizē uzskatāmi atklājās visu mūsu orķestru Ahilleja papēdis – pūtēju nespēja dinamiski klusi spēlēt, kaut arī atsevišķās solo frazēs tiek smalki niancētas. Pie tā jāstrādā no bērības, tad veiksies labāk.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

risiem un aitas gaļas gatavots ēdiens. 9. Pirmdzīvnīks. 11. Bībelē – briesmīgs jūras nezcērs. 12. Laika skaitīšanas sistēma. 14. Pasaules daļa. 16. Pilsēta Ķīnas austrumos. 17. Apdzīvota vieta Kuldīgas novadā. 18. Vidusāzijas tautu dziesminīks. 21. Grupa personu, kas kopīgi pavada laiku. 23. Pilsētvalsts Senajā Grieķijā. 24. Kādas valodas vārdu krājums. 25. Mechanikas nozare. 26. Poļu izcelsmes amerikāņu fizikāļķimīķis (1877-1975). 27. Valsts Vidusamerikā. 28. Gaļa, šaura sacikšu laiva.

Krustvārdu mīklas (Nr. 3) atrisinājums

Līmeniski. 7. Tanagras. 8. Amalgama. 10. Verdi. 11. Siles. 12. Karantīna. 16. Tenkas. 19. Dalasa. 20. Pastēte. 21. Cinga. 22. Tal-si. 23. Garde. 24. Ibēre. 25.

Anapa. 28. Laika. 30. Anatols. 31. Grands. 32. Angārs. 36. Riskantas. 40. Unces. 41. Kains. 42. Sa-nāksme. 43. Ietaises.

Stateniski. 1. Anods. 2. Krijas. 3. Osaka. 4. Rasēt. 5. Kanons. 6. Tacis. 7. Tiesneši. 9. Ametists. 13. Nante. 14. Karaganda. 15. Kastelāns. 17. Sardīne. 18. Stabils. 26. Nerātnas. 27. Atēna. 29. Kartings. 33. Pikaso. 34. Karatē. 35. Verns. 37. Kodes. 38. Notis. 39. Farss.

Līmeniski. 1. Pēc neilga laika. 4. Novecojis kukurūzas nosaukums. 6. Ērauks šķidruma pārtvaicēšanai. 7. Pilsēta Itālijā, Sicīlijas salā. 8. Sīrijas galvaspilsēta. 10. Asteru dzimtas augs, kuļa saknes satur kaučuku. 13. Sasaistīti. 15. Plaši pazīstama. 17. Upe Kurzemē. 19. Latviešu rakstniece (1861-1933). 20. Latviešu gleznotājs (1887-1977). 22. Mīlas dievs sengrieķu mitoloģijā. 23. Apdāvināts cilvēks. 26. Atriebi-

bas un soda dievietes seno romiešu mitoloģijā. 29. Vēsturisks novads Itālijas dienvidos. 30. Priekša izpausme. 31. Dabas parādība. 32. Latviešu rakstnieks (1930-2013). 33. Siknaudās vienība Izraēlā. 34. Latviešu dziedātājs (1907-1987).

Stateniski. 1. Latviešu aktieris (1894-1994). 2. Eiforbiju dzimtas tropu augi. 3. Z. Skujiņa romāns. 4. Jūras dzīvnieki ar recekļveidīgu ķermeni. 5. Kontakts. 7. No

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Jaunākā informācija arī mūsu sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija

www.twitter.com/briva_latvija

www.brivalatvija.lv

